

ΓΝΩΜΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

«ΩΡΑΡΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) ανέλαβε την έκδοση Γνώμης Πρωτοβουλίας με τίτλο **«Ωράριο Εμπορικών Καταστημάτων»** με βάση το άρθρο 4 του Νόμου 2232/1994, σύμφωνα με το οποίο *«η Ο.Κ.Ε. μπορεί με δική της πρωτοβουλία να εκφράζει γνώμη και για άλλα θέματα κοινωνικοοικονομικής πολιτικής»*.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Νικόλαο Σκορίνη, Ιωάννη Πούπκο, την κα Μαργαρίτα Ζούλοβιτς και κα Σοφία Δροσοπούλου.**

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Ν. Σκορίνης, Αντιπρόεδρος Ο.Κ.Ε.** Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Βασιλική Μότσου και η κα Μαρία-Μαγδαληνή Τσίπρα.** Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό η **κα Μαρία Ιωαννίδου,** επιστημονική συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της, στις 28/1/2013.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε την συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 6^{ης} **Φεβρουαρίου 2013,** διατύπωσε την υπ' αριθ. **284** Γνώμη της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΓΝΩΜΗΣ

Πριν προβεί σε αξιολόγηση της προτεινόμενης ρύθμισης για λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η σοβαρότητα του θέματος της μεταβολής του πλαισίου λειτουργίας της αγοράς, απαιτεί ουσιαστική διερεύνηση και διάλογο με τους εμπλεκόμενους φορείς, κάτι το οποίο δεν έγινε.

Επιπλέον, σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη προτεινόμενη ρύθμιση δεν συνοδεύεται από ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων, ούτε από αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής των ρυθμίσεων, βάση των αρχών καλής νομοθέτησης, την ανάγκη τήρησης των οποίων έχει επανειλημμένα τονίσει η Ο.Κ.Ε.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι για την υπέρβαση της παρούσας κρίσιμης για τη χώρα περιόδου είναι εξαιρετικής σημασίας ο σχεδιασμός και η εφαρμογή καλά στοχευμένων μέτρων πολιτικής με προσεκτική στάθμιση των επιπτώσεων καθώς και με ειλικρινή και ουσιαστικό διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία συνολικά.

Στην παρούσα Γνώμη η ΟΚΕ εξετάζει τους επιδιωκόμενους στόχους που τίθενται με την προτεινόμενη ρύθμιση αλλά και τις διαφαινόμενες επιπτώσεις της λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές σε μία σειρά θεμάτων, όπως στην απασχόληση, στο κόστος λειτουργίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στις τιμές των προϊόντων αλλά και στην κοινωνική και προσωπική ζωή των εργαζομένων και των μικρομεσαίων επιχειρηματιών.

Βάσει των παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αμφίβολο εάν η λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές θα επιφέρει τα θετικά αποτελέσματα που υποστηρίζει το ΥΠΑΝ, αντίθετα, θεωρεί ότι ιδιαίτερα υπό τις παρούσες συνθήκες το πιθανότερο είναι να επιδεινωθούν σημαντικά τη θέση των

μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον ανταγωνισμό, οι εργασιακές σχέσεις, αλλά και το επίπεδο ζωής εργαζομένων και μικρομεσαίων επιχειρηματιών.

Είναι σαφές ότι η επίμαχη ρύθμιση του Υπουργείου Ανάπτυξης για την λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές δεν προκύπτει ως ανάγκη επίλυσης ενός υπαρκτού προβλήματος στις ώρες λειτουργίας των καταστημάτων, αλλά ως μέτρο που θα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση της θέσης των μικρών επιχειρήσεων.

Κατά συνέπεια, από τη στιγμή που δεν μπορεί να τεθεί μια τέτοια ρύθμιση στη βάση του κατεπείγοντος και δεδομένης της μεγάλης σημασίας της σωστής απόδοσης αντίστοιχων μέτρων (ειδικά σε περιόδους κρίσης), η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι θα πρέπει να δοθεί περισσότερος χρόνος στη μελέτη της συγκεκριμένης πρότασης, ώστε να εξεταστούν περαιτέρω τα ακόλουθα:

1. Η εξασφάλιση της συνταγματικότητας της προωθούμενης ρύθμισης
2. Η πραγματική δυνατότητα για αύξηση της κατανάλωσης σε σχέση με το διαθέσιμο εισόδημα, την ιδιωτική κατανάλωση και την αποταμίευση
3. Η επίδραση του κυριακάτικου εμπορίου στο λειτουργικό κόστος, στις τιμές και στις πωλήσεις των μικρών καταστημάτων
4. Οι διαφορετικές επιδράσεις σε διαφορετικούς τύπους επιχειρήσεων
5. Οι αιτίες μείωσης της απασχόλησης στο εμπόριο και οι επιδράσεις της προτεινόμενης ρύθμισης σε αυτή
6. Οι επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής των αυτοαπασχολούμενων, των μισθωτών αλλά και των κατοίκων και επισκεπτών των πόλεων
7. Οι ανάγκες των καταναλωτών ως προς συγκεκριμένα είδη αγορών την Κυριακή καθώς και οι προτιμήσεις διάθεσης του ελεύθερου χρόνου τους

1. Εισαγωγή

Το Δεκέμβριο του 2012 το Υπουργείο Ανάπτυξης δημοσιοποίησε σε συνέντευξη τύπου την πρόθεσή του να προχωρήσει σε συγκεκριμένες αλλαγές στον Αγορανομικό Κώδικα, παρουσιάζοντας στους δημοσιογράφους το σχέδιο με τις προβλεπόμενες νέες ρυθμίσεις, το οποίο και επρόκειτο να δώσει προς διαβούλευση.

Τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 6 του σχεδίου του Νέου Κώδικα για τη λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές καθώς και η δημοσιοποίηση αυτών προτού τεθούν σε διαβούλευση, προκάλεσαν μεγάλες και έντονες αντιδράσεις των φορέων που αντιπροσωπεύουν τους έμπορους, τους επαγγελματίες, τους εργαζόμενους, αλλά και την Εκκλησία.

Τέσσερις ημέρες μετά την επίσημη δημοσιοποίησή του ο νέος Κώδικας αναρτήθηκε προς διαβούλευση.

Στην παρούσα Γνώμη Πρωτοβουλίας η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξετάζει την προτεινόμενη διάταξη περί λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο σχέδιο του νέου Αγορανομικού Κώδικα που αναρτήθηκε προς διαβούλευση το Δεκέμβριο του 2012.

2. Ισχύον νομικό πλαίσιο για τη λειτουργία των Καταστημάτων την Κυριακή

Ο βασικός νόμος που ρυθμίζει το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων είναι ο Ν. 2224/94, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3377/05. Ως προς την λειτουργία των καταστημάτων την Κυριακή, ορίζει ότι η λειτουργία των, κατά το άρθρο 1 του Ν.Δ. 1037/1971 «Περί χρονικών ορίων λειτουργίας καταστημάτων και εργασίας του προσωπικού αυτών», καταστημάτων είναι ελεύθερη, καθ' όλες τις ώρες και τις ημέρες της εβδομάδας πλην της Κυριακής και των ημερών αργίας¹. Με το Άρθρο 12 του

---

¹ Ν.2224/1994, Άρθρο 46.

N.3377/2005, το ενιαίο πλαίσιο ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων καθορίζεται για τις καθημερινές ημέρες μέχρι την 21.00 ώρα και το Σάββατο μέχρι την 20.00 ώρα².

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται τις Κυριακές και τις ημέρες αργίας η λειτουργία των πρατηρίων υγρών καυσίμων, εστιατορίων, ζαχαροπλαστείων, «μπαρ», καφενείων, γαλακτοπωλείων, κυλικείων και συναφών καταστημάτων, ανθοπωλείων, περιπτέρων και εξομοιούμενων καταστημάτων, φωτογραφείων, στιλβωτηρίων και αμιγών καταστημάτων λιανικής πωλήσεως ξηρών καρπών. Επιτρέπεται επίσης η λειτουργία κατά τις Κυριακές και τις ημέρες αργίας, πλην της Κυριακής του Πάσχα, και κατά τις ώρες 08.00 έως 13.00, άνευ απασχολήσεως προσωπικού, καταστημάτων πωλήσεως παντός είδους παλαιών αντικειμένων, εφόσον τα καταστήματα αυτά ευρίσκονται σε τόπους όπου εθνικά γίνονται αγοραπωλησίες τέτοιων ειδών.

Σε αυστηρά οριοθετούμενες περιοχές δήμων και κοινοτήτων που έχουν ανακηρυχθεί ως τουριστικοί τόποι, μπορεί να επιτρέπεται η λειτουργία την Κυριακή και τις ημέρες αργίας ορισμένων καταστημάτων που εξυπηρετούν την τουριστική κίνηση με απόφαση του οικείου νομάρχη, μετά από σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Τουρισμού και των οικείων Επαγγελματικών Οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων του νομού.³

---

²Στο Άρθρο 23 του Ν.2224/1994 όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.3377/2005, προβλέπονται τα ακόλουθα: «1. Καθιερώνεται, σε εθνική κλίμακα, ενιαίο πλαίσιο ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων κάθε είδους, με εξαίρεση αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 42 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') και στο άρθρο 14 του ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34 Α'). Το ανωτέρω πλαίσιο ωραρίου καθορίζεται για τις καθημερινές ημέρες μέχρι την 21.00 ώρα και το Σάββατο μέχρι την 20.00 ώρα.

³ Άρθρο 12 του Ν.3375/2005: «...2.Το πλαίσιο ωραρίου της προηγούμενης παραγράφου μπορεί, ανάλογα με τις συνθήκες και τις ανάγκες της περιοχής, να παρατείνεται κατά χρόνο σε όλο το νομό ή σε ορισμένη περιοχή αυτού, με αποφάσεις των οικείων νομαρχιακών συμβουλίων, που δημοσιεύονται στον ημερήσιο και τοπικό τύπο. Οι αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνονται ύστερα από γνώμη όλων των κατά περίπτωση ενδιαφερόμενων οργανώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων..... 3. Σε όσους παραβιάζουν τις διατάξεις της παραγράφου 1 και τις αποφάσεις που εκδίδονται κατά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού επιβάλλονται κυρώσεις,

3. Η πρόταση του Υπουργείου Ανάπτυξης για απελευθέρωση της λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές

Σύμφωνα με το Άρθρο 6 του Σχεδίου Νόμου για τον Αγορανομικό Κώδικα που αναρτήθηκε προς διαβούλευση το Δεκέμβριο του 2012, ως προς την λειτουργία των καταστημάτων την Κυριακή, προβλέπονται τα ακόλουθα:

«1. Επιτρέπεται, προαιρετικά, η λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων τις εξής Κυριακές:

α) Την πρώτη Κυριακή κατά την έναρξη των χρονικών περιόδων της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση που η πρώτη Κυριακή συμπίπτει με επίσημη αργία, η δυνατότητα μετατίθεται την επόμενη Κυριακή.

β) Τις δύο (2) Κυριακές πριν από την ημέρα των Χριστουγέννων.

γ) Την Κυριακή των Βαΐων.

2. Επιτρέπεται, προαιρετικά, η λειτουργία όλες τις Κυριακές του έτους των εμπορικών καταστημάτων με συνολική επιφάνεια εμβαδού, όπως αυτό αναγράφεται στον λογαριασμό της ΔΕΗ, μέχρι διακόσια πενήντα (250) τετραγωνικά μέτρα, υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) να μην ανήκουν, υπό οιαδήποτε νομική σχέση, σε αλυσίδα καταστημάτων και β) να μη λειτουργούν με συμφωνίες συνεργασίας τύπου shops-in-a-shop.»

Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση του πλαισίου λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές κρίθηκε αναγκαία από το Υπουργείο Ανάπτυξης προκειμένου να επιτευχθούν οι ακόλουθοι στόχοι:

σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 42 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 23 του ν. 1957/1991 (ΦΕΚ 114 Α')».

Τέλος με το άρθρο 13 του Ν. 3377/05, ΦΕΚ-202 Α' ορίζεται ότι: «*Η έναρξη της λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων και των καταστημάτων τροφίμων, κατά το άρθρο 12 του παρόντος νόμου, δεν επιτρέπεται πριν από την 05.00' ώρα, μετά την οποία είναι ελεύθερη*».

Η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με τα κρατούντα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η εξασφάλιση της δυνατότητας στους Έλληνες καταναλωτές και τους τουρίστες περισσότερων ημερών και ωρών για να κάνουν τις αγορές τους

Το «ζωντάνεμα» του κέντρου των πόλεων

Η προστασία του υγιούς ανταγωνισμού και η παροχή του απόλυτου πλεονεκτήματος των Κυριακών στα μικρά και μεσαία καταστήματα, ως λύση στην προσπάθεια επιβίωσης του μικρού και μεσαίου λιανεμπορίου σε μια περίοδο κρίσης, όπως η σημερινή

Η δημιουργία των προϋποθέσεων για την αύξηση των θέσεων εργασίας, χωρίς να επηρεαστεί κατά κανέναν τρόπο το εργασιακό καθεστώς των εργαζόμενων υπαλλήλων στις επιχειρήσεις αυτές

Απώτερος στόχος σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο είναι να τεθεί το πλαίσιο που θα συντελέσει στην ανάκαμψη της οικονομίας και σταδιακά στην ανάπτυξη.

4. Οι Θέσεις της Ο.Κ.Ε.

4.1 Διεξαγωγή διαλόγου και τήρηση Αρχών καλής νομοθέτησης

Πριν προβεί σε αξιολόγηση της προτεινόμενης ρύθμισης, η Ο.Κ.Ε. θέλει να επισημάνει ότι **η σοβαρότητα του θέματος της μεταβολής του πλαισίου λειτουργίας της αγοράς, απαιτεί ουσιαστική διερεύνηση και διάλογο με τους εμπλεκόμενους φορείς, κάτι το οποίο δεν έγινε.** Το ΥΠΑΝ ανακοίνωσε το προτεινόμενο πλαίσιο σε συνέντευξη τύπου, ξεκινώντας την διαδικασία της διαβούλευσης, δηλώνοντας ότι έχει εξετάσει πολύπλευρα και τη συγκεκριμένη ρύθμιση και πως αυτή θα λειτουργήσει υπέρ των μικρών καταστημάτων. Ακολούθησε μία άμεση αρνητική αντίδραση της πλειοψηφίας των εμπλεκόμενων φορέων στην διαδικασία διαβούλευσης, με αποτέλεσμα να αμφισβητείται και από τις δύο πλευρές η δυνατότητα και η πρόθεση για ρεαλιστική και αντικειμενική προσέγγιση του θέματος.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται χρήσιμο να αναφερθούν οι επισημάνσεις για «ορθές πολιτικές» του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ και του ΟΟΣΑ σε σχέση με τις μικρές επιχειρήσεις:⁴

«Καθώς η απελευθέρωση της αγοράς δεν είναι πάντα αποτελεσματική στο να εξασφαλίζει μεγαλύτερη ευημερία, και πιο συγκεκριμένα μεγαλύτερη ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης, συστήνουμε ιδιαιτέρως τις ακόλουθες «ορθές» πολιτικές:

1ον : Να διεξάγεται υψηλής ποιότητας Επιχειρηματική και Κανονιστική Ανάλυση, ώστε να ερευνώνται συστηματικά οι θετικές και αρνητικές επιδράσεις κάθε νέας ρύθμισης και απορύθμισης του επιχειρηματικού κλάδου και πιο συγκεκριμένα των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων.

2ον: Να δίνονται ευκαιρίες προς όφελος των μικρών καταστημάτων, επιτρέποντάς τους να ανοίγουν περισσότερες ώρες από άλλα καταστήματα ή να εφαρμοστούν άλλες στρατηγικές που βοηθούν τον υγιή ανταγωνισμό.

Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις κανονιστικές ρυθμίσεις που στοχεύουν στην βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς αγαθών & υπηρεσιών, εξαιτίας των συνεπειών που μπορούν να έχουν στις ΜΜΕ (λιγότερη ευελιξία, μεγαλύτερο διοικητικό βάρος, μεγαλύτερο ανταγωνισμό εξαιτίας λιγότερο εξειδικευμένων εταιριών που μπαίνουν στην αγορά, ισχυρότερο ανταγωνισμό εξαιτίας συγχωνεύσεων και συμμαχιών)».

Δυστυχώς, διαπιστώνεται ότι οι παραπάνω «ορθές πρακτικές» δεν έχουν τηρηθεί στη συγκεκριμένη προτεινόμενη ρύθμιση η οποία, επιπλέον, **δεν συνοδεύεται από ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων, ούτε από αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής των ρυθμίσεων, βάση των αρχών καλής νομοθέτησης, την ανάγκη τήρησης των οποίων έχει επανειλημμένα τονίσει η Ο.Κ.Ε.**

Αντίθετα διαπιστώνεται ότι το Υπουργείο αναπτύσσει εκ των υστέρων την επιχειρηματολογία του για τη θετική λειτουργία του

---

⁴ Πηγή: Sixth Report of The European Observatory for SMEs, European Commission, 2000.

προτεινόμενου μέτρου στη βάση μίας σχετικής δημοσίευσης⁵ του Εργαστηρίου Διοικητικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ οι φορείς της αγοράς εκφράζουν τη διαφωνία τους ως προς τα αποτελέσματα που θα επιφέρει η απελευθέρωση της Κυριακής, επικαλούμενοι μια σειρά αντίστοιχων στοιχείων.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι για την υπέρβαση της παρούσας κρίσιμης για τη χώρα περιόδου είναι εξαιρετικής σημασίας ο σχεδιασμός και η εφαρμογή καλά στοχευμένων μέτρων πολιτικής **με προσεκτική στάθμιση των επιπτώσεων** καθώς και με **ειλικρινή και ουσιαστικό διάλογο** με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία συνολικά.

4.2. Η επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων

Όσον αφορά στους στόχους που τίθενται με την προτεινόμενη ρύθμιση η Ο.Κ.Ε. παρατηρεί τα εξής:

α) Η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με τα κρατούντα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Είναι γεγονός ότι στα περισσότερα κράτη – μέλη Ε.Ε. επιτρέπεται η λειτουργία των καταστημάτων την Κυριακή, είτε εν μέρει, είτε συνολικά⁶. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί πως η σχετική ρύθμιση αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών κυβερνήσεων και σε αρκετές περιπτώσεις των τοπικών αρχών και όχι κοινή ευρωπαϊκή πολιτική. Κατά συνέπεια, με δεδομένο ότι η Ελλάδα ανήκει στα κράτη – μέλη που εν μέρει επιτρέπουν κατ' εξαίρεση τη λειτουργία κάποιων ειδών επιχειρήσεων τις Κυριακές και τις ημέρες αργίας, δεν υφίσταται θέμα εναρμόνισης με βάση τα ισχύοντα στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι όπως κάθε χώρα ακολουθεί διαφορετική πρακτική στο συγκεκριμένο θέμα, ανάλογα με τα

---

⁵ <http://www.msl.aueb.gr/wp.htm>

⁶ Βλ. OVERVIEW, LEGISLATION REGARDING SHOP OPENING HOURS
<http://www.eurocommerce.be/media/docs/SocialAffairs/OpeninghoursupdatedJanuary2012.pdf>

χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της δικής της αγοράς, το ίδιο θα πρέπει να πράξει και η Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις των όποιων ρυθμίσεων στην ελληνική οικονομία και κοινωνία.

β) Η εξασφάλιση της δυνατότητας στους Έλληνες καταναλωτές και τους τουρίστες περισσότερων ημερών και ωρών για να κάνουν τις αγορές τους

Είναι γεγονός ότι μία επιπλέον ημέρα λειτουργίας των καταστημάτων αυξάνει τον διαθέσιμο καταναλωτικό χρόνο. Ωστόσο, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η επέκταση της λειτουργίας των καταστημάτων την Κυριακή σε αυτή τη βάση προϋποθέτει είτε την ύπαρξη ενός προβληματικά περιορισμένου ωραρίου λειτουργίας που εμποδίζει τη «διοχέτευση» του διαθέσιμου προς κατανάλωση εισοδήματος Ελλήνων και τουριστών, είτε την ύπαρξη ενός μη συμβατού ωραρίου λειτουργίας με τις ώρες εργασίας, κάτι που θα περιόριζε τις καταναλωτικές δυνατότητες των Ελλήνων εργαζομένων.

Σημειώνεται δε ότι ενώ ήδη από το 2005, με την ψήφιση του Ν. 3377/2005, υπάρχει η δυνατότητα λειτουργίας των καταστημάτων με διευρυμένο ωράριο (5 πμ έως 9 μμ τις καθημερινές και 5 πμ έως 8 μμ τα Σάββατα), το ωράριο αυτό δεν εξαντλείται ακόμη και σε προνομιακές αγορές στα κέντρα των μεγάλων πόλεων. Επομένως, η πολιτεία σε συνεργασία με τους αρμόδιους εμπορικούς φορείς θα πρέπει να εξετάσει ποιο πραγματικά είναι το «παραγωγικό» ωράριο των καταστημάτων, ώστε να εξασφαλίζεται μέσω των κατάλληλων μέτρων αφενός η καλύτερη δυνατή λειτουργία της αγοράς, αφετέρου η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των καταναλωτών.

Σε κάθε περίπτωση, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η αγορά δεν οφείλονται στο ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων, αλλά στην κατάσταση της οικονομίας και στη σημαντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, της κατανάλωσης και της αποταμίευσης των ελληνικών νοικοκυριών.

Ως προς το εισόδημα, την κατανάλωση και την αποταμίευση η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) καταγράφει μεγάλες απώλειες. Ειδικότερα, το διαθέσιμο εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών περιορίστηκε κατά το πρώτο τρίμηνο του 2012 κατά 2 δισ. ευρώ ή σε ποσοστό 5,5%, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011, και διαμορφώθηκε στα 35,2 δισ. ευρώ, έναντι 37,2 δισ. ευρώ. Παράλληλα, η τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά συρρικνώθηκε κατά 6,7% στο διάστημα Ιανουαρίου-Μαρτίου 2012 έναντι του αντίστοιχου πρώτου τριμήνου του 2011⁷, ενώ το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά (που ορίζεται ως η ακαθάριστη αποταμίευση προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα), ήταν κατά το πρώτο τρίμηνο του 2012 -10,5%, σε σύγκριση με -12,0% το πρώτο τρίμηνο του 2011. Ταυτόχρονα, η ανεργία στη χώρα έχει λάβει δραματικές διαστάσεις (24,8% στο Γ' τρίμηνο του 2012).

Όλα τα παραπάνω στοιχεία συνθέτουν τη σημερινή εικόνα της χώρας και κατά την άποψη της Ο.Κ.Ε. σαφώς δεν υποστηρίζουν την άποψη ότι μία διεύρυνση του ωραρίου των καταστημάτων τις Κυριακές θα τονώσει την κατανάλωση.

Όσον αφορά στην τουριστική κατανάλωση, δεν τεκμηριώνεται αν με μία επιπλέον μέρα λειτουργίας οι τουρίστες θα αυξήσουν την καταναλωτική τους δαπάνη. Θα πρέπει να σημειωθεί πως το ισχύον νομικό πλαίσιο εξαιρεί από οποιαδήποτε απαγόρευση όλες τις τουριστικές περιοχές.

γ) Το «ζωντάνεμα» του κέντρου των πόλεων

Η αναζωογόνηση του κέντρου των πόλεων αποτελεί σίγουρα ένα μεγάλο ζητούμενο, καθώς και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των οικονομικών δραστηριοτήτων (τουρισμός, εμπόριο, βιοτεχνία και ελεύθεροι επαγγελματίες) σε αυτό. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί όμως ότι θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω η απελευθέρωση της Κυριακής ως προς τις επιπτώσεις

---

⁷ Σε απόλυτους αριθμούς, η καταναλωτική δαπάνη υποχώρησε στο επίπεδο των 38,9 δισ. ευρώ, από 41,7 δισ. ευρώ.

στο κύκλο εργασιών των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων σε σχέση με την πιθανή γεωγραφική μετατόπιση του κύκλου εργασιών από τις συνοικιακές αγορές στις αγορές των μεγάλων αστικών κέντρων. Επιπλέον, η αναζωογόνηση των παραδοσιακών εμπορικών κέντρων των πόλεων περνάει μέσα από σειρά δράσεων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση των αιτιών που έχουν τα έχουν οδηγήσει σε μαρασμό⁸.

δ) Η προστασία του υγιούς ανταγωνισμού και η παροχή του απόλυτου πλεονεκτήματος των Κυριακών στα μικρά και μεσαία καταστήματα, ως λύση στην προσπάθεια επιβίωσης του μικρού και μεσαίου λιανεμπορίου σε μια περίοδο κρίσης, όπως η σημερινή

Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει σοβαρές αμφιβολίες για το αν η προτεινόμενη ρύθμιση θα λειτουργήσει τελικά υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Κατ' αρχήν θα πρέπει να εξετασθεί προσεκτικότερα εάν η λειτουργία την Κυριακή μπορεί να συμβάλλει θετικά στις επιχειρήσεις που αποτελούν τους «αδύναμους κρίκους» σε μια περίοδο κρίσης όπως η σημερινή, ή αντίθετα θα επηρεάσει περισσότερο μικρά καταστήματα με λιγότερα περιθώρια κέρδους τα οποία λόγω αύξησης (κυρίως του εργατικού) κόστους θα έχουν αύξηση του μέσου κόστους ανά μονάδα πώλησης και μείωση του περιθωρίου κέρδους ή /και της ικανότητας λειτουργίας τους.

Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα στοιχεία για την λειτουργία τις Κυριακές ως προς το σύνολο των πωλήσεων είναι αντιφατικά. Στο Λονδίνο, για παράδειγμα, παρά την πληθώρα ερευνών που εξαίρουν τη συμβολή της Κυριακής ως προς την αύξηση του όγκου των πωλήσεων, η πρακτική εφαρμογή της λειτουργίας των καταστημάτων την Κυριακή δείχνει αρνητικά αποτελέσματα για τα μικρά καταστήματα. Σύμφωνα με το τελευταίο δελτίο της BRC – KPMG (5/9/2012) φαίνεται πτώση των πωλήσεων, γεγονός που πυροδότησε για άλλη μια φορά την κριτική εναντίον της λειτουργίας των καταστημάτων την Κυριακή καθώς όπως αναφέρει η ACS (Association of Convenience Stores) τα μικρά

---

⁸ βλ. και σχετική Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. νο 279, «Αντιμετώπιση των προβλημάτων του Κέντρου της Αθήνας», Ιούλιος 2012.

καταστήματα παρουσίασαν μείωση των πωλήσεών τους, το κέρδος από τα οποία μεταφέρθηκε στα μεγάλα καταστήματα και πως η λειτουργία την Κυριακή δεν επέφερε ουδεμία θετική αλλαγή στις πωλήσεις τους. Αντίστοιχα, η Συνομοσπονδία Διανομένων Χονδρικής (Federation of Wholesales Distributors) αναφέρει πως δεν υπάρχει οικονομική ή κοινωνική βάση για την απελευθέρωση της Κυριακής καθώς αποδείχτηκε στην πράξη ότι οι καταναλωτές δεν την χρειάζονται και τα τοπικά καταστήματα επιβαρύνονται σημαντικά.

Πέραν των παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. τονίζει ότι αν και το κριτήριο του εμβαδού των καταστημάτων (κριτήριο που έχει χρησιμοποιηθεί και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες) όπως είναι διατυπωμένο στην προτεινόμενη ρύθμιση εξαιρεί τις «αλυσίδες» και τα «shops-in-a-shop», δεν υπάρχει σαφής νομικός ορισμός του όρου «αλυσίδα» και επιπλέον δεν εξαιρούνται ρητά από την δυνατότητα ανοίγματος τα Malls και τα εκπαιδευτικά χωριά, τα οποία νοικιάζουν χώρους στην συντριπτική τους πλειοψηφία κάτω των 250 τμ.

Τέλος, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην νομική πτυχή της πρότασης του Υπουργείου Ανάπτυξης, διότι διαφαίνεται ο κίνδυνος προσφυγής στη δικαιοσύνη ως προς τη συνταγματικότητα μίας τέτοιας ρύθμισης από τις -λίγες- επιχειρήσεις που ρητά εξαιρούνται της λειτουργίας την Κυριακή.

ε) Η δημιουργία των προϋποθέσεων για την αύξηση των θέσεων εργασίας, χωρίς να επηρεαστεί κατά κανέναν τρόπο το εργασιακό καθεστώς των εργαζόμενων υπαλλήλων στις επιχειρήσεις αυτές

Στο συγκεκριμένο θέμα, η Ο.Κ.Ε. εκφράζει αμφιβολίες για το αν η λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές θα έχει θετική επίδραση στην απασχόληση. Είναι χαρακτηριστικό ότι τον τελευταίο χρόνο η μείωση στην απασχόληση του εμπορίου ήταν η μεγαλύτερη αριθμητικά σε σχέση με τους υπόλοιπους 16 κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, το εμπόριο απώλεσε 93.500 θέσεις εργασίας, συγκεντρώνοντας μόλις 673.400

απασχολούμενους, με αποτέλεσμα η απασχόληση στο εμπόριο να διαμορφώνεται για πρώτη φορά από το 1999 κάτω από τις 700.000 θέσεις.

Με δεδομένο ότι το κόστος απασχόλησης των μισθωτών την Κυριακή είναι ιδιαίτερα αυξημένο (προσαύξηση 75% της αναλογίας του μισθού στην ημέρα και παραχώρηση αναπληρωματικής ανάπαυσης σε άλλη μέρα της εβδομάδας), είναι αμφίβολο αν οι μικρές επιχειρήσεις μπορούν να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά. Σε αντίθεση με τα μεγάλα καταστήματα που μπορούν να εκμεταλλευτούν τις περισσότερες ώρες λειτουργίας δεδομένου ότι έχουν περισσότερες επιχειρηματικές δυνατότητες, όπως το να οργανώνουν την δουλειά σε βάρδιες και να χρησιμοποιούν μερικώς απασχολούμενους εργαζομένους, στα μικρά καταστήματα διαφαίνεται η περίπτωση της περαιτέρω ελαστικοποίησης των ωραρίων εργασίας, χωρίς αύξηση αποδοχών.

Σε κάθε περίπτωση, οι μέχρι στιγμής εμπειρικές έρευνες σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες δεν αποδεικνύουν ότι η αύξηση των ωρών ή ημερών λειτουργίας έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση – έστω και οριακή – της απασχόλησης⁹.

Βάσει των παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα **στη διερεύνηση των επιπτώσεων που μπορεί να έχει η εργάσιμη εβδομάδα των επτά ημερών στην απασχόληση, ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία, στην οποία οι επιχειρήσεις δίνουν μάχη όχι για να δημιουργήσουν νέες θέσεις απασχόλησης, αλλά για να διατηρήσουν τις ήδη υπάρχουσες.** Επιπλέον, δεν θα πρέπει να παραγνωρισθεί ο κίνδυνος

---

⁹ Για παράδειγμα, σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε το Ινστιτούτο Κοινωνικής Έρευνας στη Γερμανία προκειμένου να διαπιστώσει τις επιπτώσεις στην απασχόληση από τη διεύρυνση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων, το 43% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι δεν υπήρξε καμία μεταβολή θετική ή αρνητική στην απασχόληση, το 36% δήλωσε ότι μείωσε τις θέσεις απασχόλησης ενώ μόνο το 21% δήλωσε ότι αύξησε τις θέσεις απασχόλησης εξαιτίας του διευρυνμένου ωραρίου. Φαίνεται, λοιπόν, ότι η οποιαδήποτε αύξηση στις θέσεις απασχόλησης εξαιτίας της διεύρυνσης των ωρών λειτουργίας των επιχειρήσεων, προκαλεί αποτελέσματα εκτόπισης (displacement effects) σε άλλες επιχειρήσεις, οι οποίες εξαιτίας της διεύρυνσης των ωρών λειτουργίας μειώνουν τις θέσεις απασχόλησης. Μάλιστα, στην ίδια έρευνα καταγράφονται και ενδιαφέροντα συμπεράσματα σε σχέση με μεταβολές στο καθεστώς απασχόλησης που προκαλούνται εξαιτίας της διεύρυνσης στο ωράριο λειτουργίας. Πιο συγκεκριμένα, ενώ η συνολική απασχόληση μειώνεται κατά 6% περίπου, οι απώλειες θέσεων πλήρους απασχόλησης υπολογίζονται στο 11%, οι απώλειες σε θέσεις μερικής απασχόλησης υπολογίζονται στο 5,2%. Το μόνο που αυξάνεται είναι οι θέσεις περιστασιακής απασχόλησης – και μάλιστα χωρίς κοινωνική ασφάλιση – κατά 2,5%.

της οριακής μείωσης της δηλωμένης απασχόλησης και της διεύρυνσης της αδήλωτης απασχόλησης.

4.3 Διαφαινόμενες επιπτώσεις της προτεινόμενης ρύθμισης

Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει την ανησυχία της για τις επιπτώσεις της λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές σε μία σειρά θεμάτων, όπως στην απασχόληση (βλ. προηγούμενη ενότητα), στο κόστος λειτουργίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στις τιμές των προϊόντων αλλά και στην κοινωνική και προσωπική ζωή των εργαζομένων και των μικρομεσαίων επιχειρηματιών.

Η πραγματική επίδραση της Κυριακής στο συνολικό κόστος, τις τιμές και το περιθώριο κέρδους και οι όποιες αλλαγές στα κόστη ακολουθήσουν, εξαρτάται από τον όγκο των πωλήσεων και το πρότυπο λειτουργίας της κάθε επιχείρησης. Η λειτουργία την Κυριακή πρέπει να εξετάζεται και ως προς την γενικότερη οικονομία και ως προς το είδος της κάθε επιχείρησης και ως προς το είδος του ανταγωνισμού που θα προκύψει ανάμεσα στις λιγότερο ευέλικτες επιχειρήσεις (μικρές), δεδομένου ότι στην Ελλάδα αποτελούν την πλειοψηφία. Σε μια περίοδο κάθετης πτώσης του κύκλου εργασιών και αύξησης των λειτουργικών εξόδων για τις μικρές επιχειρήσεις, ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος ανάπτυξης πολύ σκληρού ανταγωνισμού και επιτάχυνσης του ρυθμού των «λουκέτων».

Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τα εξής:

Η αύξηση του συνολικού κόστους λειτουργίας των επιχειρήσεων με την επέκταση της λειτουργίας των καταστημάτων τις Κυριακές, αναμένεται να επιβαρύνει σημαντικά τα μικρά καταστήματα τα οποία θα αναγκαστούν να επεκτείνουν τις ώρες λειτουργίας τους, προκειμένου να διατηρήσουν την ανταγωνιστική τους θέση και το μερίδιο αγοράς τους έναντι των μεγάλων καταστημάτων.

Θα πρέπει να εξεταστούν με μεγαλύτερη προσοχή και τα αποτελέσματα σχετικών ερευνών τα οποία καταγράφουν ότι με τη

λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές: οι μικροί επιχειρηματίες και οι οικογένειές τους μειονεκτούν κοινωνικά από τη στιγμή που χρειάζεται να απασχολούνται οι ίδιοι πολύ περισσότερες ώρες, τα μικρά καταστήματα εξαφανίζονται από τον εμπορικό χάρτη ή αναγκάζονται σε εξαγορά από μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων (franchised) και γενικά επιταχύνεται η συνεχιζόμενη τάση ελάττωσης του μεριδίου αγοράς των ΜΜΕ και των καταστημάτων ειδικών αγαθών.

Η μείωση των τιμών ως αποτέλεσμα της επέκτασης της λειτουργίας των καταστημάτων την Κυριακή, δεν προκύπτει ως ασφαλές συμπέρασμα στις σχετικές έρευνες, καθώς τα μικρά καταστήματα ενδέχεται να αναγκαστούν να λειτουργήσουν με υψηλότερο σταθερό κόστος.¹⁰

Στο θέμα της διαμόρφωσης των τιμών, πολύ περισσότερο από τις ώρες λειτουργίας των καταστημάτων επιδρά σειρά παραγόντων που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά, όπως η ολιγοπωλιακή συγκρότηση των επιμέρους αγορών, η ιλιγγιώδης αύξηση των έμμεσων φόρων, αλλά και η μέχρι τώρα αδυναμία της Πολιτείας να θέσει με τρόπο αποτελεσματικό εμπόδια στον ιδιότυπο «έλεγχο τιμών» που επιβάλλουν οι ολιγοπωλιακά συγκροτημένοι επιχειρηματικοί όμιλοι.

Θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις στην ιδιωτική ζωή, αλλά και στις εν γένει συνθήκες διαβίωσης των απασχολουμένων (μισθωτών, επιχειρηματιών και αυτοαπασχολουμένων).

---

¹⁰ Όπως σημειώνεται και στη δημοσίευση του Εργαστηρίου Διοικητικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών που συγκεντρώνει τα στοιχεία στα οποία στηρίζει την επιχειρηματολογία του το Υπουργείο, έρευνες που εστιάζονται στις συνέπειες απελευθέρωσης του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων κατά τις Κυριακές διαπιστώνουν και μικρές πτώσεις τιμών (Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας της Σουηδίας, 1991- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2000) και αυξήσεις τιμών (Pilat, 1997). Επισημαίνεται ότι στην θεωρητική βιβλιογραφία έχουν αναπτυχθεί αρκετά (μικροοικονομικά) υποδείγματα όπου εξετάζονται οι ενδεχόμενες επιπτώσεις από τη διεύρυνση του ωραρίου λειτουργίας. Τα αποτελέσματα των υποδειγμάτων αποκλίνουν καθώς εξαρτώνται από διαφορετικές υποθέσεις όσον αφορά στην κατανομή των καταναλωτών, την εξέλιξη του κόστους λειτουργίας μετά την διεύρυνση του ωραρίου κ.ο.κ. Επί παραδείγματι, το υπόδειγμα των Inderst & Irmen (2005) φαίνεται να οδηγεί σε υψηλότερες τιμές.

βλ. <http://www.msl.aueb.gr/wp.htm>

Με δεδομένο ότι στην Ελλάδα το 90% των εμπόρων επιχειρηματιών είναι μικρομεσαίοι και μικροεργοδότες, πολλοί δε από αυτούς είναι αυτοαπασχολούμενοι, η απασχόληση όλες τις ημέρες της εβδομάδας προκειμένου να διατηρήσουν το μερίδιο τους στην αγορά, θα τους οδηγήσει σε εξουθένωση. Το ίδιο φυσικά θα ισχύσει και για εργαζόμενους που θα τους ζητηθεί να εργαστούν άλλη μία ημέρα.

Πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα και με το δίκαιο της Ε.Ε.¹¹ η Κυριακή είναι η εβδομαδιαία ημέρα ανάπαυσης για παιδιά και εφήβους και θεωρείται επίσης η ημέρα που περισσότερο από κάθε άλλη εξυπηρετεί το συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, δεδομένου ότι οι παιδικοί σταθμοί, τα σχολεία και τα πανεπιστήμια είναι συνήθως κλειστά και οι γονείς σπίτι. Η Κυριακή είθισται να έχει μεγάλη σημασία για την κοινωνική, την πολιτιστική, την αθλητική και την γενικότερη συμμετοχή των εργαζομένων σε κοινωνικές δραστηριότητες.

Επιπλέον είναι γεγονός πως οι περισσότερες έρευνες που αφορούν στον εργασιακό χρόνο και στον χρόνο ξεκούρασης επισημαίνουν την σημασία της Κυριακάτικης αργίας.¹²

Θα πρέπει τέλος να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων στον κλάδο του λιανικού εμπορίου είναι γυναίκες οι οποίες εκτός από την εργασία τους επωμίζονται και τις περισσότερες ευθύνες της οικογενειακής ζωής και της ανατροφής των παιδιών.

---

¹¹ Article 10 of the directive 94/33/EC of the Council of 22 June 1994, OJ L 216, p. 12.

¹² Σχετική έρευνα του EUROFOUND, επισημαίνει πως η πιθανότητα ασθένειας και προβλημάτων απουσίας είναι 1,3 φορές μεγαλύτερη σε εγκαταστάσεις που λειτουργούν Σάββατο και Κυριακή, σε σύγκριση με τις εγκαταστάσεις στις οποίες δεν απαιτείται προσωπικό για να λειτουργήσουν το Σαββατοκύριακο.

βλ. <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/105/en/1/ef06105en.pdf>.

«Extended and unusual working hours in European companies, Establishment Survey on Working Time 2004-2005, Dublin (2007), p. 30».

5. Συμπεράσματα – προτάσεις

Βάσει των παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αμφίβολο εάν η λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές θα επιφέρει τα θετικά αποτελέσματα που υποστηρίζει το ΥΠΑΝ, αντίθετα, θεωρεί ότι ιδιαίτερα υπό τις παρούσες συνθήκες το πιθανότερο είναι να επιδεινωθούν σημαντικά τη θέση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον ανταγωνισμό, οι εργασιακές σχέσεις, αλλά και το επίπεδο ζωής εργαζομένων και μικρομεσαίων επιχειρηματιών.

Στο σημείο αυτό διατυπώθηκαν δύο (2) απόψεις στην Επιτροπή Εργασίας:

Α' Άποψη: Προτείνεται να αποσυρθεί η προτεινόμενη διάταξη για λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές.

Β' Άποψη: Ως γενικός κανόνας του Αγορανομικού Κώδικα προτείνεται η λειτουργία όλων των καταστημάτων για 3 Κυριακές - προ των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και του Πάσχα - και επιπλέον 3 Κυριακές κατά τη διάρκεια του χρόνου, αλλά σε κάθε περίπτωση μόνο με **απόφαση των τοπικών Εμπορικών Συλλόγων** οι οποίοι γνωρίζουν τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιοχής.

Οι γενικές ρυθμίσεις δεν μπορούν να εφαρμόζονται σε αγορές που λειτουργούν τουριστικά, είναι εποχιακού χαρακτήρα και έχουν τις δικές τους ιδιαιτερότητες.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να προβλεφθεί σε κεντρικό επίπεδο η αποφασιστική αρμοδιότητα των τοπικών Εμπορικών Συλλόγων που γνωρίζουν τις ανάγκες των σχετικών περιοχών καλύτερα από τον καθένα, σε αντικατάσταση των διαφόρων διοικητικών οργάνων, όπως ο Περιφερειάρχης.

Με τον τρόπο αυτό, το τοπικό ωράριο καταστημάτων στις εποχιακά λειτουργούσες αγορές και στους τουριστικούς τόπους και περιοχές θα «αυτορυθμίζεται» τόσο σε γενικό όσο και σε κλαδικό επίπεδο και ανάλογα με τα δεδομένα της τοπικής αγοράς και της κάθε εποχής ξεχωριστά.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μπορεί να επιλυθεί και το πρόβλημα λειτουργίας του παραδοσιακού εμπορικού κέντρου της Αθήνας, το οποίο μπορεί να διευρυνθεί τόσο χωρικά όσο και χρονικά και το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων εντός αυτού, να καθορίζεται για όλες τις ημέρες με απόφαση του Εμπορικού Συλλόγου Αθηνών.

Σε κάθε περίπτωση, η ρύθμιση ως προς την λειτουργία των μικρών καταστημάτων τις Κυριακές, δεδομένου ότι επηρεάζει πολλές κοινωνικοοικονομικές ομάδες, θα πρέπει να εξεταστεί ενδελεχώς. Οι κύριες ενστάσεις των εμπορικών φορέων και των ιδιωτικών υπαλλήλων, στηρίζονται σε συγκεκριμένα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας, της αγοράς εργασίας και του θεσμικού πλαισίου, τα οποία εκτιμούν πως θα επιταχύνουν τις αρνητικές επιπτώσεις της ρύθμισης και που σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να αγνοηθούν, αλλά αντιθέτως να συνεκτιμηθούν ρεαλιστικά. Τα δεδομένα αυτά συνοψίζονται ως εξής:

συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος, της καταναλωτικής δαπάνης και της αποταμίευσης,

γενικό επίπεδο τιμών και αίτια της ακρίβειας,

ανεργία,

μείωση της απασχόλησης στις εμπορικές επιχειρήσεις,

μείωση πωλήσεων και μικτών κερδών και παράλληλη μείωση του κόστους εργασίας,

έλλειψη ρευστότητας και μείωση της πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό,

συνταγματικότητα της ρύθμισης,

αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις

Είναι σαφές ότι η επίμαχη ρύθμιση του Υπουργείου Ανάπτυξης για την λειτουργία των καταστημάτων τις Κυριακές δεν προκύπτει ως ανάγκη επίλυσης ενός υπαρκτού προβλήματος στις ώρες λειτουργίας των

καταστημάτων, αλλά ως μέτρο που θα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση της θέσης των μικρών επιχειρήσεων.

Κατά συνέπεια, από τη στιγμή που δεν μπορεί να τεθεί μια τέτοια ρύθμιση στη βάση του κατεπείγοντος και δεδομένης της μεγάλης σημασίας της σωστής απόδοσης αντίστοιχων μέτρων (ειδικά σε περιόδους κρίσης), η **Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι θα πρέπει να δοθεί περισσότερος χρόνος στη μελέτη της συγκεκριμένης πρότασης, ώστε να εξεταστούν περαιτέρω τα ακόλουθα:**

1. Η εξασφάλιση της συνταγματικότητας της προωθούμενης ρύθμισης
2. Η πραγματική δυνατότητα για αύξηση της κατανάλωσης σε σχέση με το διαθέσιμο εισόδημα, την ιδιωτική κατανάλωση και την αποταμίευση
3. Η επίδραση του κυριακάτικου εμπορίου στο λειτουργικό κόστος, στις τιμές και στις πωλήσεις των μικρών καταστημάτων
4. Οι διαφορετικές επιδράσεις σε διαφορετικούς τύπους επιχειρήσεων
5. Οι αιτίες μείωσης της απασχόλησης στο εμπόριο και οι επιδράσεις της προτεινόμενης ρύθμισης σε αυτή
6. Οι επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής των αυτοαπασχολούμενων, των μισθωτών αλλά και των κατοίκων και επισκεπτών των πόλεων
7. Οι ανάγκες των καταναλωτών ως προς συγκεκριμένα είδη αγορών την Κυριακή καθώς και οι προτιμήσεις διάθεσης του ελεύθερου χρόνου τους